

A köznevelési szakértői rendszer főbb jellemzői, a fejlesztés lehetőségei

2015. szeptember 23.

TÁMOP 3.1.1-11/1-2012-0001
„XXI. századi közoktatás (fejlesztés, koordináció) II. szakasz” c. kiemelt uniós projekt

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A köznevelési szakértő helye és szerepe

- A köznevelési szakértő tevékenységi területei a hatályos jogszabályok szerint:
 - külső szakmai ellenőrzés, értékelés (pedagógus, vezető, intézmény),
 - pedagógusok minősítési eljárása,
 - valamely, döntést eredményező igazgatási típusú eljárásban, amely engedélyezéssel, jóváhagyással, akkreditációval (program, tanterv, tankönyv) kapcsolatos, szakmai vélemény adása.

Felügyeleti, igazgatási tevékenységek!

Felügyeleti, igazgatási és szolgáltatói szerepek

Szempon	Szakértői szerep (felügyelet, igazgatás)	Szaktanácsadó (mint pedagógiai-szakmai szolgáltatás)	Tanácsadói szerep (mint általános szolgáltatás)
Kapcsolata az intézménnyel	küldik	hívják és/vagy küldik	hívják
A feladat kijelölése	jogszabályban meghatározott eljárást folytat le, vagy állásfoglalást tesz	központi irányítás szerint végzi munkáját	a megrendelő igénye szerinti tevékenységet végez
Tevékenységének eredménye	értékelésével minősít, aminek felhasználásáról nem az érintett dönt	javaslatot tesz, a felhasználásáról helyben döntenek	javaslatot tesz, felhasználásáról a megrendelő dönt
Tevékenységének következménye	az általa kiadott minősítés, szakvélemény, állásfoglalás meghatározott következménnyel jár	az általa tett javaslat nem jár jogszabályban meghatározott következménnyel (amennyiben az nem kerül be az intézményi önértékelésbe vagy a pedagógus portfóliójába)	az általa tett javaslat nem jár jogszabályban meghatározott következménnyel (azt nem használják fel más folyamatokban előírt eljárások során)
		a pedagógus munkájával összefüggő tevékenységét összegzi és nyilvántartja	

A köznevelési szakértő definíciója

- Köznevelési szakértő az, aki megfelel az Nkt.-ban meghatározott feltételeknek, továbbá a törvényben, vagy a felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban meghatározott olyan feladatokat lát el, olyan tevékenységet végez, amelyekhez kizárólag köznevelési szakértő igénybevételét írja elő, vagy köznevelési szakértő igénybevételéhez jogkövetkezményt állapít meg. A köznevelési szakértőt feladattal állami szerv, önkormányzat, fenntartó vagy – intézményi szakmai ellenőrzés esetén – intézményvezető bízhat meg.

Kategóriák, szakterületek és szakirányok

- **Kategória:** a jogszabályokban meghatározott köznevelési szakértői feladatokhoz kapcsolódó tevékenységek rendezésével kialakított csoportosítás.
- **Szakterület:** a szakértői kategóriákon belül, a jogszabályokban előírt szakértői feladatokhoz kapcsolódó tevékenységek további csoportosítása szerinti tevékenységi terület.
- **Szakirány:** szakterületen belüli szakmai feladatokhoz kapcsolódó speciális tevékenységek, szakmai követelmények alapján megállapított részterület.

Kategóriák, szakterületek, szakirányok

- Szakértői kategóriák:
 - tanfelügyelet (pedagógiai ellenőrzés, értékelés) és pedagógus minősítés,
 - tanügyigazgatás,
 - köznevelési akkreditáció, jóváhagyás.
- Dilemmák – kapcsolat a rendszerkörnyezettel és a szabályozással.
- Szakterületek, szakirányok kialakítása és felülvizsgálata eljárásrendjének meghatározása.
- Szakértői kompetenciák, szakmai követelmények meghatározása eljárásrendjének meghatározása.

A köznevelési szakértői rendszer elemei

- A rendszer *alkotóelemei*, fő feladatok:
 - OH szervezeti egysége - szervezeti háttér, a rendszer működtetése, a szakértői tevékenységek szabályozása (eljárásrendek).
 - Szakértői Szakmai Testület – konzultatív szervezet, közreműködés a névjegyzék kialakításában, a fel- és lekerülés folyamatában, a rendszer működése értékelésében.
 - A Névjegyzék (online névjegyzék), a névjegyzéken szereplő szakértők kiválasztása és törlése.
 - A szakértők jogszabályban előírt feladatainak elvégzése, a szakértők tevékenysége.
 - A szakértői rendszer (benne a szakértői tevékenység) ellenőrzése és értékelése.
 - A szakértők felkészítése, továbbképzése (a szakértők minősége (HR)).
 - Szakmai szolgáltatások a szakértők számára.

Az Országos szakértői névjegyzékre kerülés – a szakértővé válás folyamata

- Pályázati eljárás (a bejelentés kizárása) – előírt végzettségi, tapasztalati, egyéb követelményeknek való megfelelés vizsgálata – felkerülés a Névjegyzék zárt felületére.
- A szakvizsga a névjegyzékre történő jelentkezés feltétele.
- A szakértő-jelölt „szakértői gyakornoki” pozícióba kerül.
- Szakértői gyakornoki szakasz (kb. egy év):
 - Névjegyzék zárt felületén szerepel.
 - Folyamatba épített, e-learninges bevezető képzésen való részvétel, mentori támogatással.
 - Önállóan szakértői munkát nem végezhet (mentor mellett viszont közreműködhet).
 - Bevezető képzésen való megfelelés esetén felkerülés a nyilvános Névjegyzékre.

A szakértők képzési és továbbképzési kötelezettsége

- Egy éves (gyakornoki) bevezető képzés:
 - a megjelölt szakértői kompetenciák fejlesztését szolgálja,
 - támaszkodni kell a bemeneti követelmények felmérésének eredményeire, meg kell határozni az egyes kompetenciákhoz kapcsolódó kimentí követelményszinteket és azok értékelésének módját.
 - blended képzés, jelentős gyakorlati óraszámmal,
 - a gyakorlat során mentor tanfelügyelő/szakértő segít,
 - a teljes időszak végén kerülhet sor az értékelésre, mely alapján „megfelelt” – „nem felelt meg” minősítést kaphat a jelölt. Megfelelt minősítést követően felkerül a névjegyzékre.
- A szakértő további előírt képzési kötelezettségeinek teljesítése.

A szakértők képzési és továbbképzési kötelezettsége

- Továbbképzések teljesítése - a kreditrendszerre való áttérés.
- A kreditrendszerben 5 év alatt 120 kreditet kell elérni. Különböző továbbképzési, önképzési formákhoz meghatározott kreditértékek tartoznak.
 - Előnye: a rendszer működtetője kontrollálhatja és elvárásaihoz, az igényekhez igazíthatja a képzési kínálatot, vagy/és az elismert tanulási eseményeket a kreditpont értékek meghatározásával.
 - Nehézsége: az egyedi döntések gyakori előfordulása (nonformális, informális tanulás).
- A képzési kötelezettség nem teljesítése és/vagy tevékenysége nem megfelelő értékelése esetén törlés a Névjegyzékről.

Szakértői rendszer ellenőrzése, értékelése

Átfogó célok:

- Az egyes köznevelési szakértők tevékenységének ellenőrzésével és értékelésével járuljon hozzá a szakértők munkája minőségének folyamatos javításához, fejlesztéséhez.
- A szakértői megbízások adatai, az egyes szakértők ellenőrzésének és értékelésének eredményei nyomkövetésével, az adatok és információk további elemzésével járuljon hozzá a szakértői rendszer működésének folyamatos fejlesztéséhez.

Szakértői rendszer ellenőrzése, értékelése

Területek:

- A szakértői rendszer mint intézményesült struktúra ellenőrzése, értékelése.
- A szakértői névjegyzék mint közhiteles hatósági nyilvántartás ellenőrzése, értékelése.
- A szakértői névjegyzékre fel- és lekerülés mint folyamat ellenőrzése, értékelése.
- Az egyedi szakértői tevékenység jogszabályi előírásoknak való megfelelés ellenőrzése, értékelése.
- Az egyedi szakértői tevékenység kirendeléseknek/megbízásoknak való megfelelés ellenőrzése, értékelése.

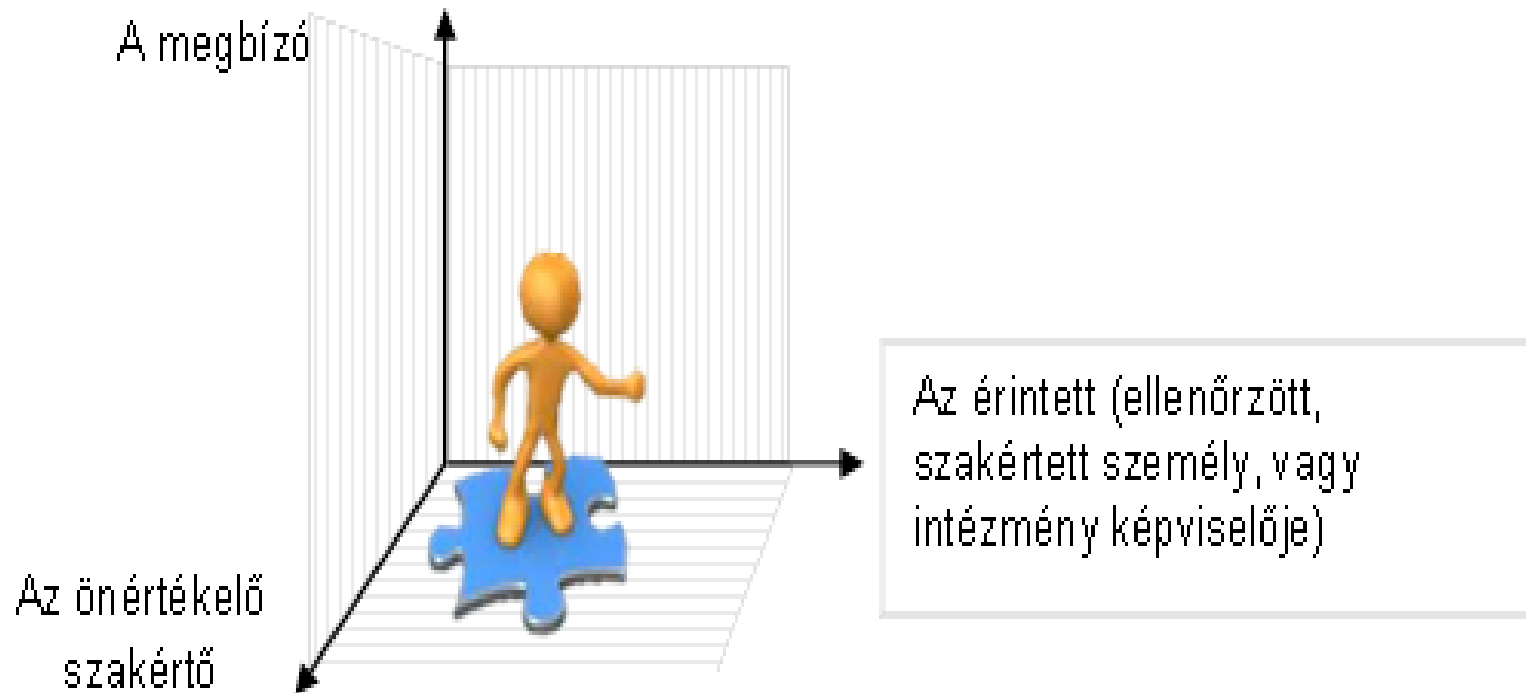
Szakértői rendszer ellenőrzése, értékelése

A szakértő tevékenységének ellenőrzése:

- A szakértő tevékenysége törvényes volt vagy nem,
 - vonatkozó jogszabályok és a tevékenység összevetése.
- A szakértői tevékenység tervszerű és célszerű volt vagy nem,
 - a szakértő tervezése és a tevékenység összevetése.
- A szakértő tevékenységének produktuma megfelel vagy nem a megbízás:
 - *céljának* - a megbízási cél és a produktum összevetése,
 - *feladatának* - megbízás feladatléírásának és a produktumnak az összevetése,
 - *tartalmának* - megbízásban foglalt tartalomnak és a produktumnak az összevetése,
 - *formájának* - megbízásban foglalt formátumnak és a produktumnak az összevetése.

Szakértői rendszer ellenőrzése, értékelése

- A szakértő értékelésére jogosultak:

Szakértői rendszer ellenőrzése, értékelése

Az ellenőrzés, értékelés jogkövetkezményei:

1. Határidő túllépés, eljárásrendtől való eltérés, kedvezőtlennek ítélt kommunikáció esetén:

- Egyéni *önfejlesztési terv* készítése és megvalósítása.

2. Megbízástól való eltérés és/vagy szakértői szereptől való eltérés esetén:

- A szakértő tevékenységét *felfüggeszti*,

- Egyéni *önfejlesztési terv* készítése, a megvalósítás nyomonkövetése.

- Ha a terv nem éri el a célját, akkor *törlés kezdeményezése* a Névjegyzékről.

3. Törvényességi és/vagy etikai vétség esetén:

- *Azonnal* kezdeményezi a szakértő *törlését* a Névjegyzékről.

Szakmai szolgáltatások a szakértői tevékenység minőségének folyamatos javítása érdekében

Néhány fontosabb szolgáltatás a szakértők számára:

- CPD (continuing professional development), a folyamatos szakmai fejlesztés – képzés továbbképzés
- PLA (peer learning activity) tevékenység(szakértői „klub”, műhely).
- Szupervízió(szakmai személyiség fejlesztése)
 - Coaching.
- Tanácsadás „szakmai elakadás” esetén.
- Esetmegbeszélés
- Egyéb, nem szakterületi (köznevelési) szakértő bevonása.
- Online „Toolkit” biztosítása.

Online Névjegyzék

- Az Online Névjegyzék által támogatandó tevékenységek:
 - a Névjegyzék vezetése alapján létrejövő hatósági nyilvántartás adatokkal történő feltöltése és szükség szerinti módosítása,
 - a Névjegyzék vezetése során végrehajtandó hatósági eljárások lebonyolítása,
 - a Névjegyzék alkalmazása a szakértő(k) kiválasztására,
 - a szakértő feladatvégzéséhez kapcsolódó tevékenységek informatikai támogatása,
 - a szakértői rendszer ellenőrzését, a szakértők ellenőrzését és munkájuk értékelését támogató tevékenységek,
 - a különböző statisztikai adatközlések, adatigénylések,
 - a más nyilvántartásokkal kapcsolatos adatintegráció, amely léte vagy nem léte a többi tevékenységre is hatással bír,
 - a szakértők kötelező továbbképzése, és a számukra szervezett szolgáltatások,
 - a közvélemény, az érdeklődők tájékoztatása.

A szakértői rendszer jogi szabályozásához kapcsolódó főbb javaslatok

- A szabályozás kivétele a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. törvény hatálya alól.
- A köznevelési törvényben a szakértői tevékenység elhatárolása a szolgáltatói tevékenységektől.
- Új szakértői miniszteri rendelet kiadása:
 - Szakterületek, szakirányok rendszere. A szakértői rendszer működéséhez szükséges fogalmak meghatározása, a szakterületek kialakítása eljárásrendje.
 - Az Országos szakértői névjegyzékre kerülés eljárása, szakértői kompetenciák, szakmai követelmények meghatározásának eljárása
 - Szakértővé válás, a szakértői tevékenység végzésének feltételei.
 - Szakértők munkájának támogatása, szakértők képzése és továbbképzése.
 - A szakértői tevékenység ellenőrzési, értékelési rendszere, működése, értékelésének jogkövetkezményei.
 - Az Országos szakértői névjegyzék és névjegyzéket támogató informatikai rendszer működésének, szolgáltatásai, adatkezelés.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE